

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

นโยบายสาธารณะในประเทศไทยมีจำนวนมาก เนื่องจากรองรับการเปลี่ยนแปลงในหลายด้าน เช่น การเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจ ซึ่งให้ความสำคัญกับประสิทธิผลและประสิทธิภาพในการใช้ทรัพยากรจำกัด การเปลี่ยนแปลงในความคาดหวังของประชาชนที่ซับซ้อนทำให้ต้องให้ความสำคัญกับทางเลือกและคุณภาพในการจัดหาและส่งมอบบริการสาธารณะ การเปลี่ยนแปลงด้านการเมืองทำให้เกิดการแสดงความต้องการของประชาชนและแนวทางที่ซับซ้อนในการตอบสนองความต้องการ และการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศซึ่งเป็นเครื่องมือการบริหารภาครัฐ เป็นต้น ประกอบกับนโยบายสาธารณะเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาประเทศและแก้ไขปัญหาต่างๆของประชาชน เช่น ปัญหาความเหลื่อมล้ำของการกระจายรายได้ ความไม่ยุติธรรมในสังคมการเกิดคนชายขอบ ความเหลื่อมล้ำของการเข้าถึงความรู้และสารสนเทศของคนในเมืองและชนบทปัญหาาระบบประชาธิปไตยแบบตัวแทน และความขัดแย้งในรูปแบบต่างๆ เป็นต้น

สถาบันการศึกษาและหน่วยงานต่างๆในประเทศไทยจึงขยายการศึกษาวิจัยด้านนโยบายสาธารณะเพิ่มขึ้นจากหลายสาขาวิชา โดยเฉพาะอย่างยิ่งสาขารัฐประศาสนศาสตร์ ซึ่งนโยบายสาธารณะถือได้ว่าเป็นองค์ความรู้ที่สำคัญของสาขา อย่างไรก็ตาม การศึกษาวิจัยด้านนโยบายสาธารณะในประเทศไทย ยังกระจัดกระจาย ขาดการประมวลและสังเคราะห์ให้เอื้อต่อการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาองค์ความรู้และนำองค์ความรู้ไปประยุกต์ใช้ ส่งผลให้การศึกษาวิจัยด้านนโยบายสาธารณะในประเทศไทยส่วนใหญ่ใช้องค์ความรู้ของต่างประเทศเป็นหลักและผูกติดกับตัวแบบที่เป็นอุดมคติ ซึ่งอาจไม่สอดคล้องกับบริบทของประเทศ

ผู้วิจัยในฐานะอาจารย์ประจำแขนงวิชาบริหารรัฐกิจ (รัฐประศาสนศาสตร์) จึงเห็นความสำคัญในประเด็นดังกล่าว ซึ่งการศึกษาในครั้งนี้ จะประมวลและสังเคราะห์องค์ความรู้ด้านนโยบายสาธารณะจากสถาบันการศึกษาและหน่วยงานต่างๆว่าเป็นอย่างไร เพื่อให้ทราบความก้าวหน้าในองค์ความรู้ด้านนโยบายสาธารณะ ระหว่างปี พ.ศ. 2550 ถึง ปี พ.ศ. 2554อันจะนำไปสู่การคิดริเริ่ม การเสนอประเด็นใหม่ๆ สำหรับการศึกษาวิจัยด้านนโยบายสาธารณะที่เอื้อต่อการพัฒนาองค์ความรู้ให้สอดคล้องกับการพัฒนาประเทศไทยต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย

1.2.1 เพื่อประมวลสถานภาพองค์ความรู้ด้านนโยบายสาธารณะในประเทศไทย

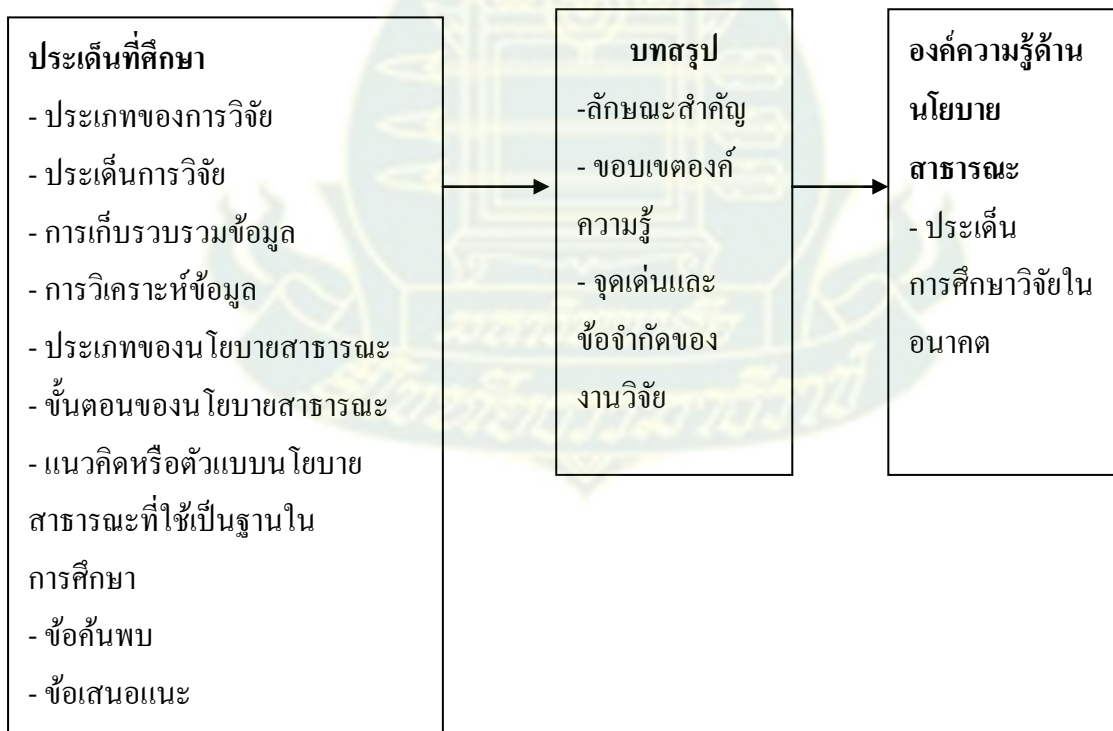
1.2.2 เพื่อสังเคราะห์องค์ความรู้ด้านนโยบายสาธารณะในประเทศไทย

1.3 ขอบเขตการวิจัย

องค์ความรู้ด้านนโยบายสาธารณะมีขอบเขตที่กว้างและซับซ้อน การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษางานวิจัยด้านนโยบายสาธารณะจากรายงานการวิจัย วิทยานิพนธ์ สารนิพนธ์ การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ระดับบัณฑิตศึกษาระดับรัฐประศาสนศาสตร์ในฐานข้อมูลออนไลน์ของสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทยที่พิมพ์เผยแพร่ในช่วงปี พ.ศ. 2550 ถึง ปี พ.ศ. 2554

1.4 กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการรวบรวมข้อมูลจากรายงานการวิจัยวิทยานิพนธ์ สารนิพนธ์ การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองระดับบัณฑิตศึกษาที่ได้มีการจัดทำไว้แล้ว และศึกษางานวิจัยในประเด็นต่างๆ ได้แก่ประเภทของการวิจัย ประเด็นการวิจัยการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิเคราะห์ข้อมูล ประเภทของนโยบายสาธารณะขั้นตอนของนโยบายสาธารณะแนวคิดหรือตัวแบบนโยบายสาธารณะที่ใช้เป็นฐานในการศึกษาข้อค้นพบและข้อเสนอแนะ เพื่อหาข้อสรุปว่างานวิจัยดังกล่าวมีลักษณะสำคัญขอบเขตองค์ความรู้จุดเด่นและข้อจำกัดของงานวิจัยอย่างไรอันจะนำไปสู่องค์ความรู้ใหม่ในรูปของประเด็นการศึกษาวิจัยในอนาคตตามกรอบแนวคิดการวิจัย ภาพที่ 1.1

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย

1.5 นิยามศัพท์/นิยามศัพท์เชิงปฏิบัติการ

การประมวลสถานภาพองค์ความรู้ หมายถึง การรวบรวมและจัดระบบรายงานการวิจัย วิทยานิพนธ์ สารนิพนธ์ การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองระดับบัณฑิตศึกษาที่เกี่ยวข้องกับนโยบายสาธารณะ เพื่อให้ได้ข้อสรุปเกี่ยวกับความก้าวหน้าขององค์ความรู้ด้านนโยบายสาธารณะ

การสังเคราะห์องค์ความรู้ด้านนโยบายสาธารณะ หมายถึง การนำข้อสรุปที่มาจากรายงานการวิจัย วิทยานิพนธ์ สารนิพนธ์ การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองระดับบัณฑิตศึกษาที่เกี่ยวข้องกับนโยบายสาธารณะมาทำให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ด้านนโยบายสาธารณะ

งานวิจัย หมายถึง รายงานการวิจัย วิทยานิพนธ์ สารนิพนธ์ การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองระดับบัณฑิตศึกษา

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.6.1 ข้อสรุปเกี่ยวกับประเด็นการวิจัย กระบวนการวิจัย และข้อค้นพบของงานวิจัยด้านนโยบายสาธารณะในประเทศไทย

1.6.2 ประเด็นใหม่ๆ สำหรับการศึกษาวิจัยด้านนโยบายสาธารณะ และข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการกำหนดยุทธศาสตร์การวิจัยด้านนโยบายสาธารณะในอนาคต

1.7 ข้อจำกัดการวิจัย

1.7.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยด้านนโยบายสาธารณะ ประกอบด้วย ประเภทของการวิจัย ประเด็นการวิจัยการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิเคราะห์ข้อมูลประเภทของนโยบายสาธารณะขั้นตอนของนโยบายสาธารณะแนวคิดหรือตัวแบบนโยบายสาธารณะที่ใช้เป็นฐานในการศึกษาข้อค้นพบและข้อเสนอแนะ

1.7.2 ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ศึกษา คือ รายงานการวิจัย วิทยานิพนธ์ สารนิพนธ์ การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองระดับบัณฑิตศึกษาสาขารัฐประศาสนศาสตร์ที่พิมพ์เผยแพร่ในปี พ.ศ. 2550 ถึง ปี พ.ศ. 2554

1.7.3 ขอบเขตด้านระยะเวลา

การเก็บรวบรวมข้อมูลงานวิจัยด้านนโยบายสาธารณะในฐานข้อมูลออนไลน์ของสถาบันอุดมศึกษาเดือนตุลาคม 2555 – ธันวาคม 2555